

Zlatuška, Zdeněk

[Felletti Maj, Bianca Maria. Iconografia romana imperiale: da Severo Alessandro a M. Aurelio Carino (225-285 d. C.)]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1961, vol. 10, iss. E6, pp. 301-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109041>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

další dva vatikánské rukopisy (Vaticanus Ottobonianus 1434 a Vaticanus Ottobonianus 3015), činí tak jen z toho důvodu, že se jimi dosud nikdo nezabýval; v samotném textu je však pro jejich bezvýznamnost nebere v úvahu.

Antonín Bartoněk

Bianca Maria Felletti Mai: Iconografia romana imperiale da Severo Alessandro a M. Aurelio Carino (222—285 d. C.). „L'Erma“ di Bretschneider, Roma, 1958. Str. 309 + LX tab.

Autorčina ikonografická práce se zabývá obdobím konce principátu, které bývá dosti často opomíjeno. Kniha je rozdělena na dvě části. První — Bibliografia, fonti e testimonianze (str. 5—80)—přináší bibliografii k danému tématu a prameny svědectví o životě, tělesném vzhledu a chování císařů a příslušníků jejich rodiny, případně o jejich portrétech pořízených za jejich života nebo po smrti a divinaci. Tyto zprávy jsou provázeny vždy italským překladem. Druhá část — Iconografia (str. 81—288) — přináší stručný výklad k jednotlivým osobám, výklad o jejich vyobrazeních na mincích a soupis památek výtvarného umění. Zbývající část knihy (str. 289—309) vyplňuje rejstříky. Ke knize je přidáno 60 tabulek s 209 obrázky mincí a památek výtvarného umění. Svým shromážděním materiálu se kniha stane jistě vítanou pomůckou pro historiky a archeology, kteří se zabývají koncem římského principátu.

Zdeněk Zlatuška

Latinské písemnictví v nových Dějinách české literatury. ČSAV, Praha 1959. str. 531. Zpracoval kolektiv za redakce *J. Hrabáka*.

První svazek akademických *Dějin české literatury*, který obsahuje marxistický výklad českého literárního vývoje od nejstarších dob po obrození, je pozoruhodný mimo jiné tím, že včleňuje do literárního procesu latinskou tvorbu. Koncepce Dějin vycházela ze správného stanoviska, že latinskou literaturu je třeba zařadit do oblasti české národní vzdělanosti potud, pokud ji vytvářeli Češi a pokud sloužila českému kulturnímu prostředí. Kvantitativní rozsah a námětová členitost latinské tvorby i velká časová rozloha, v níž tato tvorba vznikala, nutila autory příslušných částí Dějin (*J. Hrabák, A. Škarka, F. Svejkovský*) hodnotit ji se stálým zřetelem k její umělecké ceně a společenské funkci. Tím postoupili nad dosavadní významnější syntetické literární dějiny (*Vlčkovy, Jakubcovy, Novákovy*), v nichž sice latinská literatura nebyla zcela opomenuta, avšak nebyla sledována soustavně a v souvztáznosti s ostatní slovesnou tvorbou. Autoři příslušných partií Dějin se ovšem mohli opřít o práce *J. Vilikovského* i o skripta *Ant. Škarky* *Nástin dějin české slovesnosti v obdobích před rozkladem feudalismu I* (Praha 1955).

V *Dějinách* se podařilo zachytit dynamiku literárního procesu 10. a 11. století zobrazením zápasu mezi literaturou staroslověnskou a latinskou, který končí dočasným vítězstvím latiny. Latinské písemnictví neztrácí autoři ze zřetele ani při vypsání literatury 14. století, kdy sice latinské tvorby podstatně nebylo (vyskytli se dokonce spisovatelé velkého významu, jako *V. Raňkův z Ježova, Jan z Jenštejna, Matěj z Janova* aj.), kdy však patos doby vyjadřuje literatura psaná česky. Zájem o latinské písemnictví není opuštěn ani v dalších vývojových fázích starší české literatury. Klíčovým zjevům, typickým pro určité období, věnují nové *Dějiny* monografické kapitoly. Je proto správné, že monograficky je podán *Kosmas*. Bylo by žádoucí, aby pro příští vydání byla monografická kapitola napsána také o hlavním představiteli latinizujícího humanismu v Čechách *Bohuslavu Hasištejnském z Lobkovic* i o největším zjevu pobělohorské literatury domácí *Bohuslavu Balbinovi*.

Je nepochybné, že nové *Dějiny* přinesly šťastnou literárněhistorickou syntézu s velkým pochopením pro latinskou literaturu na naší půdě. Toto pochopení je důsledkem zjištění, že středověká latina vyjadřovala po dlouhou dobu středověký život a že i latinské písemnictví obráží českou společenskou situaci, a to někdy dokonce ve větší míře než díla jazykově česká. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že autoři příslušných partií pracovali jen s probádaným